

Vereniging van Zelfmengers vzw

Gebruik van plantaardige eiwitbronnen en eigen voederwinning.

Hoofdstuk 4: Slotconclusies.

Dit demonstratieproject wordt medegefinancierd door
de Europese Unie en de Administratie Land- en Tuinbouw van het
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

4. Slotconclusies.

Na afloop van het project “*Gebruik van plantaardige eiwitbronnen en eigen voederwinning*” kunnen we stellen dat er zeker mogelijkheden zijn om eiwit te gaan telen op het eigen bedrijf. Uit de literatuur is er gebleken dat er de afgelopen 20 jaar weinig of geen onderzoek is gebeurd naar eiwithoudende gewassen.

De in dit verslag opgenomen literatuurstudie, is een studie uitgevoerd door het CLO in opdracht van de Administratie Land- en Tuinbouw om de mogelijke *inschakeling van plantaardige eiwitbronnen geteeld in onze streken* in rantsoenen na te gaan ter vervanging van dierlijke of plantaardige ingevoerde eiwitbronnen. Deze literatuurstudie geeft een duidelijk beeld van wat de mogelijkheden zijn, maar is zeker niet volledig. Er is wel duidelijk uit af te leiden dat er nog veel onderzoek zal nodig zijn alvorens eigen geteelde eiwitbronnen massaal kunnen toegepast worden op onze Vlaamse bedrijven. Dit laatste hebben we meermaals ondervonden tijdens het verloop van het project.

Bij onze noorderburen hebben ze reeds vroeger de draad van de eigen geteelde eiwitbronnen terug opgenomen. Uit een project rond “*eiwithoudende gewassen*” van de ‘*Stichting Stimuland*’ (Overijssel) hebben we heel wat praktijkervaring kunnen halen voor de uitwerking van ons project.

Niet tegenstaande dit project een demonstratieproject was, zijn we moeten starten met onderzoekswerk op kleine schaal. Hoofdzakelijk heeft dit onderzoek zich gericht op de teelttechniek van de mogelijke plantaardige eiwitbronnen. Gedurende het twee jaar durende project zijn er twee proefpercelen aangelegd met eiwithoudend gewassen. Er werd een voederproef uitgevoerd bij vleesvarkens. Het was de bedoeling dit te doen voor rundvee en voor pluimvee. Maar voor een proef uit te voeren bij rundvee bleek het budget van dit project ontoereikend en voor de proef bij pluimvee heeft Aviaire influenza ons stokken in de wielen gestoken.

Uit de resultaten van de proefpercelen kunnen we afleiden dat er verschillende teelten zijn die in onze streken behoorlijke resultaten hebben gehaald en dat bepaalde ervan op meerdere manieren kunnen ingezet worden in de veevoeding. We denken hier vooral aan de combinatieteelt erwten/gerst en de enkelvoudige teelt erwten. Waarbij de combinatieteelt erwten/gerst het voordeel heeft dat de erwten de gerst kunnen gebruiken als steunplant. Ook lupinen blijken een enorm potentieel te bezitten, zeker als men de nutritionele waarden bekijkt. Vooral bij deze teelt, maar ook bij de andere, is verder doorgedreven onderzoek nodig. Als we de bewaarproeven bekijken, zien we dat de meeste GPS producten gemakkelijk te bewaren zijn. Behalve luzerne, rode en witte klaver, die moeilijker te bewaren zijn, daar ze maar weinig kunnen voorgedroogd worden. Wat de bewaring van de droog te oogsten producten betreft, stellen er zich geen problemen als de teelt voldoende is kunnen afrijpen.

Hebben we het over de bruikbaarheid bij de dieren, dan zien we dat er het meest mogelijkheden zijn bij rundvee, daarna volgen de varkens en het minst mogelijkheden zijn er bij pluimvee. Zetten we alle beproefde teelten op een rijtje dan zien we volgende mogelijkheden:

- Voor rundvee:
  - ✓ GPS van: erwten/gerst, erwten, erwten/bonen, bonen/gerst, gras/erwten en stamslabonen
  - ✓ Maaien van: luzerne, witte klaver en rode klaver
- Voor varkens:
  - ✓ Droge vrucht van: erwten/gerst, erwten, koolzaad, lupinen, erwten/bonen en bonen/gerst
- Voor pluimvee:
  - ✓ Droge vrucht van: erwten/gerst, erwten, lupinen, erwten/bonen en bonen/gerst

Wat de vervoeding van plantaardige eiwitbronnen betreft bij rundvee, zien we uit Nederlandse bronnen positieve evaluaties. Daar is vooral ervaring met het vervoederen van erwten en erwten/gerst. Net als bij ons zijn daar ook al andere combinatieteelten uitgezaaid, maar nog niet vervoederd aan de dieren.

De voederproef bij varkens, die weliswaar beperkt was, leert ons op zijn minst dat vele vooroordelen over het gebruik van de hier opgenomen eiwitrijke voedermiddelen weggenomen zijn. Het zou dus zeer nuttig zijn mocht dit onderzoek verder uitgewerkt kunnen worden. Eveneens nuttig zou een ras of soortonderzoek zijn. Waarschijnlijk speelt het ras een grote rol in de bruikbaarheid van deze eiwitrijke voedermiddelen. Via selectie is het gehalte aan antinutritionele factoren sterk gedaald, waardoor de bruikbaarheid toeneemt. Deze redenen kunnen ook de oorzaak zijn van de grote variatie in de resultaten beschreven in de literatuur.

Tot slot kunnen we dus stellen dat er wel degelijk heel wat mogelijkheden zijn om eigen eiwit te gaan telen. Maar voor we zo ver zijn, om dit op grote schaal te doen, ligt er nog heel wat werk voor de boeg van onderzoekscentra. Tevens is er werk aan de winkel voor de overheid om het beleid in die richting te sturen. Immers het zelf telen van plantaardig eiwit past in het kader van een duurzame Vlaamse landbouw.

Dankwoord.

Aan het einde van dit project mogen we zeker niet vergeten een aantal mensen van harte te bedanken die ervoor gezorgd hebben dat dit demonstratieproject vlot is kunnen verlopen.

In het bijzonder zijn dit:

De Administratie Land- en Tuinbouw (ALT), voor de mogelijkheid die werd geboden om dit project uit te werken en eveneens voor de literatuurstudie “Plantaardige eiwitbronnen” die uitgevoerd werd door het Centrum voor Landbouwkundig Onderzoek (CLO).

De Hogeschool Gent voor het ter beschikking stellen van de proefhoeve te Bottelare en de intensieve samenwerking met Prof. Dr. Ir. Dirk Fremaut, ing. Karel D’hooghe en ing. Joos Latré.

Ing. Johan Hindryckx van het zaadhuis CEBECO SEEDS voor samenwerking en de technische ondersteuning.

ID-Nutrition voor het samenstellen van de voeders voor de voederproef bij varkens.

De familie Wellens (Olmen) en de familie D’hooghe (Zelee) voor de samenwerking en de organisatie van de oogstdemonstraties op hun bedrijf.

De loonwerkbedrijven Vanhove (Wingene), Creëlle (Lochristi) en Van Roey (Olmen) voor de oogstwerkzaamheden op de oogstdemonstraties.

Alle ander personen die op één of andere manier hun steentje hebben bijgedragen aan het project.

